

HÖGRE REVISORSEXAMEN

Del I

Maj 2005

© Revisorsnämnden

HÖGRE REVISORSEXAMEN

Allmänt

Datum:	24-25 maj 2005
Skrivtid:	2 x 4,5 timmar, varav 4,5 timmar för del I
Hjälpmedel:	Alla hjälpmedel är tillåtna förutom kontakt med andra personer (t.ex. via mobiltelefon eller dator)
Krav för godkänt resultat:	75 poäng av 100 utan några särskilda krav på fördelningen av poäng på olika uppgifter

Rekommenderat arbetssätt

Förutsättningarna för godkänt resultat förbättras av ett strukturerat tillvägagångssätt vid genomförandet av provet. Det är av särskild vikt att:

- använda tillräckligt med tid för inläsning av praktikfallen
- fördela tiden utifrån varje uppgifts svårighetsgrad och poängantal
- beakta att frågeställningen kan inrymma många aspekter och ämnesområden

Utformning av svar

Du lämnar alltid dina svar i egenskap av auktoriserad revisor. Vid avgivande av svar bör du:

- svara på ett strukturerat sätt med tydligt och korrekt språk
- ange motiveringar och hänvisningar samt visa uträkningar
- markera eventuella citat med kursiv stil och ange källa

För det fall någon uppgift är oklar finns möjlighet för provvakten att kontakta provkonstruktören för eventuellt förtydligande.

Bedömning

Bedömningen av svar, som ska lämnas på bifogade svarsblanketter eller utskrifter från PC, sker utifrån en svarsmall. Alternativa svar kan - beroende på motiveringar - också beaktas vid bedömningen.

Svar på varje uppgift - eller deluppgift - bedöms enligt följande princip exempelvis i en fråga omfattande fyra poäng:

- sakinnehåll i lämnat svar (3 p)
- struktur och språk (1 p)

Högre revisorsexamen maj 2005, del I

Poängsättningen innebär följande:

- 4 p - Bra svar
- 3 p - Tillfredsställande svar
- 2 p - Vissa brister
- 1 p - Stora brister
- 0 p - Uteblivet eller felaktigt svar

Som framgår av principen för poängsättning läggs tyngdpunkten på sakinnehållet i lämnat svar.

<u>Uppgifter</u>	<u>Poäng</u>
1. Packab Aktiebolag	22 p
2. Nordic Chemicals AB	28 p

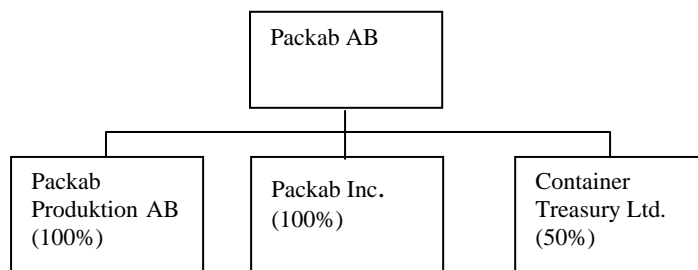
Lycka till!

1. Packab Aktiebolag (22 poäng)

Bakgrund

Det familjeägda Packab Aktiebolag (Packab) tillverkar patenterade förpackningar för livsmedelsindustrin. Koncernen bedriver tillverkning i två fabriker i Sverige (Packab Produktion AB) och en fabrik i USA (Packab Inc.). På grund av det stora valutaberoendet har moderföretaget under 2004 tillsammans med en av sina större kunder etablerat ett treasury-företag på Irland, Container Treasury Ltd, vilket drivs som ett joint venture. Moderföretaget förvaltar dotterföretagen och har försäljningsansvar för koncernens större globala kunder. Moderföretaget har endast fem anställda, vilkas tjänster i huvudsak utdebiteras på de tillverkande företagen.

Du är revisor i moderföretaget och det tillverkande svenska dotterföretaget. Företagen i USA och på Irland revideras av andra kontor inom samma nätverk av revisionsbyråer som din byrå tillhör. Koncernen tillämpar Redovisningsrådets rekommendationer.

Finansiell information per 2004-12-31 (samtliga belopp i mnkr):

	Omsättning	Resultat före skatt	Eget kapital	Varav fritt eget kapital
Packab AB	10	0	48	22
Packab Produktion AB	250	3	14	8
Packab Inc.	250	6	17	11
Kapitalandel Container Treasury Ltd.	-	5	25	0
Delsumma	510	14	104	41
Elimineringar (koncern)	-10	-1	-7	-7
Koncernen	500	13	97	34

Deluppgift 1.1

Som en följd av den arbetsbelastning som din revisionsbyrå upplever i USA, främst genom de ökade krav som finns på de noterade företagen, har den amerikanska byrån i augusti 2004 meddelat att den inte har någon möjlighet att revidera dotterföretaget förrän tidigast i maj 2005. Detta är inte alls enligt de förväntningar som kunden har varför företagets svenske VD, tillika koncernchef, har frågat dig om ni har möjlighet att utföra revisionen av det amerikanska dotterföretaget. Det amerikanska dotterföretaget omfattas inte av någon

Högre revisorsexamen maj 2005, del I

legal revisionsplikt, utan revisionen i dotterföretaget utgör underlag för revision av koncernredovisningen. Vidare har den amerikanska revisorn årligen gjort ett uttalande till den irländska bank som finansierar koncernens verksamhet. Uttalandet har syftat till att ge banken information om resultat och ställning för Packab Inc. och om att redovisningen sker i enlighet med god redovisningssed i USA. Utöver revisionen begär Packab Inc. ett uttalande även i år.

Uppgift (6p)

- a. Kan du utföra revisionen av det amerikanska dotterföretaget enligt moderföretagets önskemål?
- b. Hur ställer du dig till förfrågan om uttalandet till den irländska banken?

Deluppgift 1.2

Moderföretagets key-account-avdelning har som ett resultat av ett nytt samarbetsavtal med en av koncernens större kunder, Grocery Inc. ("Grocery"), tvingat samtliga koncernföretag ("Packab") till förändrade leveransvillkor. Grocery svarar för ca 40% av koncernens totala försäljning. Grocery har under senare tid ifrågasatts som kund, då lönsamhetsanalyser visar på en låg marginal. Den låga marginalen motiveras med att Grocery möjliggjort en jämn beläggning på fabrikerna.

I korthet omfattar de nya leveransvillkoren följande komponenter:

Leveransvillkor

Avrop sker i takt med Grocerys produktion, varför Packab tvingats att avdela en del av lagret för förvaring av produkterna i avvaktan på utleverans. Grocery erlägger dock en marknadsmässig hyra för utnyttjat lagerutrymme. Fakturering sker veckovis efter avrop.

Betalningsvillkor

Packab har rätt till betalning 30 dagar efter det att Grocery erhåller betalning från kund. Om Grocery inte lyckas sälja samtliga beställda enheter har Packab rätt att erhålla betalning senast 12 månader efter gjord leverans till det för Grocery avdelade lagret hos Packab.

Packabs ekonomichef kontaktar dig för att diskutera de nya leverans- och betalningsvillkoren ur ett redovisnings- och rörelsekapitalperspektiv. Intäktsredovisning i Packab sker i takt med produkternas färdigställande. Vid samtalet framkommer att Packab överväger att belåna sina kundfordringar alternativt genomföra en nyemission.

Uppgift (10p)

- a. Redogör för dina synpunkter på intäktsredovisningen i Packab.
- b. För ett resonemang kring konsekvenserna av ovan övervägda finansieringsalternativ avseende avkastning och risk för Packab.

Deluppgift 1.3

I samband med etableringen av det irländska treasury-företaget under 2004 gjordes en förfrågan hos ett antal banker inför en större omfinansiering. Syftet med förfrågan var att skapa förutsättningar för etablering på Irland samt att skapa en långsiktig finansieringslösning (minst 5 år) för de svenska och amerikanska verksamheterna. Man valde att inte skicka någon förfrågan till nuvarande finansiärer.

Totalt uppgick det beräknade upplåningsbehovet till 100 mnkr fördelat enligt följande:

Etablering Irland	30 mnkr
Finansieringsbehov Packab Inc.	50 mnkr
Finansieringsbehov Packab Produktion AB	20 mnkr

Kostnaden för förfrågan uppgick till 3 mnkr, främst bestående av arvoden till olika finansbolag som medverkat i låneupphandlingen, framtagande av informationsmemorandum, juridiska och skattemässiga konsultationer etc.

I samband med utvärderingen framkom att ingen av de erhållna offerterna gav förväntat utfall. Packab AB beslöt därför att fortsätta med redan ingångna relationer, vilka erbjöd lån till oförändrade villkor för en låneperiod om 5 år.

Packab AB har fakturerat sina båda dotterföretag 1,5 mnkr vardera för kostnaden för låneförfrågan. Beloppen är baserade på deras relativa andel av koncernens omsättning.

I bokslutet per den 31 december 2004 har Packab Produktion AB valt att periodisera sin andel om 1,5 mnkr över lånets löptid om 5 år, vilket för 2004 medfört att endast 50 000 kronor belastat resultatet för 2004, dvs. för tiden från den 1 november när nya låneavtal tecknades.

Uppgift (6p)

Hur ser du som revisor i Packab Produktion AB på företagets redovisningsmässiga hantering av den fördelade utgiften? Påverkar vald redovisning din revisionsberättelse i Packab Produktion AB?

2. Nordic Chemicals AB (28 poäng)

Bakgrund

Koncernen Nordic Chemicals består av moderföretaget Nordic Chemicals AB och dotterföretagen Industrikemikalier AB och Konsumentkemikalier AB. Moderföretagets dominerande ägare är finansiella institutioner och staten. Koncernen är verksam inom petrokemisk industri. Vissa av koncernens produkter, framförallt de som tillverkas av Industrikemikalier AB, har stark miljöpåverkan.

Industrikemikalier AB:s produkter används i sin tur som insatsvaror i kundernas produkter. Kunderna utgörs framförallt av tillverkare av olika typer av plaster som t.ex. plastmattor och plastdetaljer till bilindustrin. Kunderna finns huvudsakligen i Sverige och till en mindre del i övriga Europa.

Konsumentkemikalier AB tillverkar bland annat rengöringsmedel, tvättmedel och blekmedel. Kunderna är grossister som i sin tur säljer produkterna till detaljhandeln på den nordeuropeiska marknaden.

Moderföretagets verksamhet består av sedvanliga koncernledningsfunktioner samt av produktutveckling, marknadskommunikation och hantering av koncernens miljö- och tillståndsfrågor. Dessa tjänster debiteras dotterföretagen.

Ansvarig för ekonomifunktionen inom koncernen är ekonomichef Sven Persson. Till sin hjälp har Sven, förutom en egen central ekonomiavdelning, separata redovisningsavdelningar under ledning av lokala redovisningschefer. Sven får ofta stötta redovisningscheferna i mer komplexa externredovisningsfrågor.

Du valdes som revisor på ordinarie bolagsstämmor 2002 i samtliga företag inom koncernen.

Finansiell information per 2004-12-31 (belopp i mnkr):

	Omsättning	Resultat före skatt	Tillgångar	Eget Kapital
Moderföretaget Nordic Chemicals AB	35	23	831	745
Industrikemikalier AB	2 325	105	2 690	813
Konsumentkemikalier AB	897	35	624	342
Delsumma	3 257	163	4 145	1900
Elimineringar	-35	-15	-818	-463
Koncernen	3 222	148	3 327	1437

Företagen i Nordic Chemicals-koncernen tillämpar Redovisningsrådets rekommendationer.

Högre revisorsexamen maj 2005, del I

Deluppgift 2.1

Regeringen har tidigare signalerat att den typen av insatsvaror som Industrikemikalier AB producerar på sikt kommer att förbjudas. Styrelsen har haft god information om kommande förändringar i miljölagstiftningen då den haft insyn i regeringens beredning av ärendet. I september 2004 beslutar regeringen att produkter med dessa miljöfarliga insatsvaror inte får produceras i Sverige efter den 1 april 2005.

Vid extra styrelsemöten i november 2004 i moderföretaget och Industrikemikalier AB fattas beslut om att lägga ned verksamheten i dotterföretaget Industrikemikalier AB eftersom produktionsprocessen där är så specifik att den inte kan användas för annan tillverkning. Diskussioner har förts med staten om täckande av kostnaderna för avvecklingen men någon formell överenskommelse har ännu inte träffats.

Vid styrelsemötena fattades också beslut om att säga upp personal och berörda personer meddelades under december 2004. Uppsagd personal har arbetsplikt under uppsägningstiden, fram till 1 april 2005. Därefter föreligger ingen arbetsplikt. Vissa nyckelpersoner i dotterföretagets ledningsgrupp och vissa linjechefer har i sina anställningsavtal rätt till avgångsvederlag uppgående till 5-10 månadslöner för det fall de blir uppsagda.

Ekonomichefen Sven Persson kontaktar dig i december 2004 angående din syn på hur nedläggningen av dotterföretagets verksamhet och uppsägningen av personal ska redovisas i årsredovisningen för 2004 för Industrikemikalier AB respektive moderföretaget Nordic Chemicals AB.

Uppgift (10p)

- a. Vad svarar du Sven på frågan om hur nedläggningen ska redovisas i Industrikemikalier AB och moderföretaget?
- b. Vilka överväganden gör du i revisionen och inför avgivandet av revisionsberättelsen för Industrikemikalier AB?

Deluppgift 2.2

Vid planeringen av revisionen identifierades vilka redovisningsprocesser som påverkar väsentliga konton i Konsumentkemikalier AB. Väsentliga poster som identifierats i balansräkningen är kundfordringar, varulager, materiella anläggningstillgångar, leverantörsskulder och upplupna kostnader. I resultaträkningen utgör försäljning, sålda varors kostnad, personalkostnader och avskrivningar väsentliga poster. Vid granskningen av den övergripande interna kontrollen gjorde revisionsteamet bedömningen att den interna kontrollen håller en god nivå varför den preliminära revisionsstrategin är att utföra kontrollbaserad granskning då en sådan bedöms vara mest effektiv.

Efter genomgång av faktureringsprocessen, som påverkar kundfordringar och försäljning, har revisionsteamet noterat att det föreligger brister i kontrollen av behörighets-

Högre revisorsexamen maj 2005, del I

administrationen. Behörighetsadministrationen i affärssystemet fungerar inte i enlighet med gällande instruktioner.

Denna kontroll har revisionsteamet bedömt som viktig då faktureringsystemet hämtar priserna från ett av systemets fasta register. Priserna i systemet uppdateras av personal på försäljningsavdelningen utifrån en av försäljningschefen fastställd prislista.

Bristerna har påpekats för företaget som initierat en utredning för att komma till rätta med dem. Eventuella åtgärder från företagets sida kommer att få effekt tidigast 2005.

Uppgift (6p)

Vilka åtgärder vidtar du och vilka konsekvenser får dina iakttagelser för den fortsatta granskningen?

Deluppgift 2.3

Nordic Chemicals AB:s bankkontakt, som nyligen ersatt den kontakt som företaget haft under många år, ringer dig och är bekymrad över nedläggningsbeslutet och dess effekter på koncernens verksamhet. Bankkontakten undrar om du kan ge din syn på effekterna och om du, då styrelsens ordförande givit sitt tillstånd, kan lämna löpande uppdateringar.

Uppgift (6p)

Vilka ställningstaganden gör du och vilket svar ger du bankkontakten vad gäller löpande uppdatering?

Deluppgift 2.4

En assistent i ditt revisionsteam har efter det att ni avslutat den löpande granskningen fått erbjudande om projektanställning på ekonomiavdelningen i Konsumentkemikalier AB eftersom vissa personer där sagt upp sig till följd av osäkerhet kring framtiden. Förutom assistenten består revisionsteamet av två ytterligare medarbetare med längre erfarenhet än assistenten. Assistenten i revisionsteamet har beslutat sig för att acceptera erbjudandet och begär därför tjänstledigt. Assistenten tillträder tjänsten i januari 2005.

Uppgift (6 p)

Vilka överväganden gör du och vilka eventuella åtgärder vidtar du?